

INLEIDING

Dit is het pedagogisch werkplan van BSO de Heiweg, locatie Citroenvlinderstraat.

In dit pedagogisch werkplan staan de dagelijkse gang van zaken en de manier waarop de pedagogisch medewerkers (de groepsbegeleiders) hun kerntaak vervullen omschreven.

Hoofdstuk 1 geeft in enkele bewoordingen de pedagogische visie van BSO de Heiweg weer. Voor de volledige tekst verwijzen wij naar het pedagogisch beleidsplan van BSO de Heiweg.

Hoofdstuk 2 beschrijft de dagelijkse gang van zaken en ons pedagogisch handelen daarin.

Dit pedagogisch werkplan is een concrete uitwerking van het pedagogisch beleidsplan van BSO de Heiweg, locatie Citroenvlinderstraat.

Hoofdstuk 1

PEDAGOGISCHE VISIE

Bij BSO de Heiweg staat de eigenheid van het kind centraal. Ieder kind is uniek en heeft een eigen karakter en ontwikkeltempo. Om zich te kunnen ontwikkelen heeft een kind geborgenheid en uitdaging nodig. BSO de Heiweg wil kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen, die ook in hun vrije tijd hun eigen keuzes kunnen maken. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de kinderen het naar hun zin hebben bij ons en zichzelf kunnen zijn. Plezier staat daarbij voorop!

BSO de Heiweg biedt de kinderen een uitdagende omgeving met op hun leeftijd afgestemde materialen die hun nieuwsgierigheid en creativiteit prikkelen. Wij bieden hen een omgeving aan waarin zij keuzes kunnen maken en gestimuleerd worden tot zelfstandigheid. Een inspirerende omgeving waarbij ze in de gelegenheid worden gesteld hun persoonlijke en sociale kwaliteiten te ontwikkelen.

Geef ze de vijf

Iedere dag geven wij de kinderen 'de vijf'. Wij bedoelen hiermee dat wij werken vanuit vijf doelen en dit in de praktijk brengen met behulp van vier pedagogische middelen.

De vijf doelen in het pedagogisch beleid van BSO de Heiweg zijn:

- 1. Plezier:**
Wij zorgen ervoor dat de kinderen het naar hun zin hebben bij ons en dat zij met een plezierig gevoel op iedere (mid)dag bij ons terug kunnen kijken;
- 2. Samen en Alleen:**
Wij gebruiken de groepsdynamiek om kinderen uit te dagen en zorgen er tegelijkertijd voor ieder individueel kind echt te leren kennen;
- 3. Geborgenheid en Veiligheid:**
Wij zorgen ervoor dat de kinderen zich emotioneel veilig, gerespecteerd, gewaardeerd en geaccepteerd voelen bij ons;
- 4. Ontwikkeling naar Zelfstandigheid:**
Wij motiveren en stimuleren de kinderen om hun persoonlijke en sociale kwaliteiten op hun eigen unieke wijze, in hun eigen unieke tempo, te ontwikkelen;
- 5. Normen en Waarden:**
Wij stellen de kinderen in de gelegenheid zich normen en waarden, de cultuur van onze samenleving, eigen te maken.

De vier pedagogische middelen worden besproken in het volgende hoofdstuk.

Hoofdstuk 2

DE VIER PEDAGOGISCHE MIDDELEN OM DE VIJF DOELEN TE REALISEREN

Wij hanteren de volgende vier pedagogische middelen om de genoemde punten te realiseren:

1. De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind;
2. De interactie tussen de kinderen onderling: de groep;
3. De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten;
4. Ons activiteitsaanbod en het spelmateriaal dat wij aanbieden.

1. De interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind

Ieder moment waarop wij in contact zijn met de kinderen is een pedagogisch moment. De pedagogisch medewerker is in die zin 'een levend pedagogisch middel'. In onze omgang met de kinderen handelen wij hiernaar. Wij gaan ervanuit dat een kind niet stout is omdat hij stout wil zijn, maar dat hij iets 'stouts' doet of zegt om aan een behoefte te voldoen (zoals behoefte aan aandacht, duidelijkheid of vriendschap). Als een kind iets doet wat wij niet goed vinden, dan keuren wij het gedrag of de handeling van het kind af, maar niet het kind zelf. Wij geven ik-boodschappen af en zeggen wat we wél verwachten van een kind. En niet alleen wat niet mag. Bijvoorbeeld: 'houd je goed vast' in plaats van 'val niet'. Ook leggen wij uit waarom wij een bepaald gedrag wel of niet goedkeuren.

Hieronder volgt – in alfabetische volgorde – een opsomming van onderwerpen die gedurende een dag op de BSO aan de orde komen en direct te maken hebben met de interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind.

Basishouding van de pedagogisch medewerker:

- Wij stralen plezier en enthousiasme uit;
- Wij nemen de kinderen serieus;
- Wij werken gestructureerd;
- Wij spreken de kinderen aan op hun gedrag op een manier die past bij hun leeftijd;
- Wij streven ernaar dat de kinderen het naar hun zin hebben, zich geborgen voelen;
- Wij stellen ons open op voor zowel collega's, kinderen als ouders;
- Wij stralen vertrouwen uit naar de kinderen, ouders en collega's;
- Wij oordelen en veroordelen anderen niet op gedrag, uiterlijk, leeftijd, geloof of geslacht.

Brengen en halen

De pedagogisch medewerkers halen de kinderen op van school. De kinderen worden opgehaald met de BSO-bus / bakfiets / auto of de eigen fiets van de kinderen. Kinderen vanaf groep 3 mogen met hun eigen fiets meefietsen, mits zij een grote fiets hebben en goed kunnen fietsen. Het wel of niet goed kunnen fietsen wordt vooraf bepaald door de ouders en Ursula ten Have, de houdster van BSO de Heiweg. In overleg wordt dan geoefend en bepaald of het kind standaard mee kan fietsen.

Onderweg van school naar de BSO maakt de pedagogisch medewerker een praatje met de kinderen over hoe het op school was en wat ze onderweg zoal tegenkomen en worden er liedjes gezongen. Als de ouders de kinderen komen ophalen, wordt er nog even een praatje gehouden over wat de kinderen die dag gedaan hebben / hoe de dag van het kind is verlopen.

Geborgenheid en veiligheid

Wij bieden geborgenheid en veiligheid door te zoeken naar wat bij het kind past. Dit kan bijvoorbeeld een aai over de bol of een knuffel betekenen. Het gaat om de aandacht voor het kind, ieder op zijn eigen manier. Ieder kind, iedere dag! Geborgenheid en veiligheid creëren wij ook door structuur aan te bieden, zoals een team van vaste pedagogisch medewerkers en heldere groepsregels en afspraken.

Wij communiceren letterlijk op het niveau van de kinderen, door veel bij hen op de grond te zitten en door de knieën te gaan, om hen op ooghoogte te benaderen.

Wij tonen betrokkenheid bij zowel het kind als bij de ouders. Ook dit geeft het kind een gevoel van veiligheid.

Gewetensvorming

Zelfstandigheid houdt niet alleen in dingen zelf kunnen doen, minstens even belangrijk is het om zelf te weten wat goed en fout is. Bij jonge kinderen moet dit geweten nog gevormd worden. Als kinderen vier jaar oud zijn, hebben ze meestal wel iets van een innerlijke rem. De vorming van het geweten is echter nog niet voltooid. De pedagogisch medewerker houdt hiermee rekening door vriendelijk, maar consequent en duidelijk kinderen aan bepaalde regels aan te houden en uit te leggen waarom deze regels gelden. Het kind leert zo langzamerhand wat wel en niet mag en waarom. Hierbij leggen wij de nadruk op positief gedrag. Negatief gedrag keuren wij af, maar niet het kind zelf. De pedagogisch medewerkers zijn zich constant bewust van hun voorbeeldfunctie.

Keuzes maken

Kiezen is goed, maar dit betekent absoluut geen 'vrijheid, blijheid'. Wij willen de kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen die hun eigen keuzes kunnen maken. Door zelf keuzes te maken, ontwikkelen kinderen een eigen persoonlijkheid met eigen voorkeuren. Ze leren op die manier om te gaan met hun eigen normen en waarden. Ook leren ze zo verantwoordelijkheid te dragen voor de consequenties van hun eigen keuzes.

Meldcode

Wij maken gebruik van het stappenplan van de Meldcode indien wij opvallend gedrag zien bij een kind. De meldcode is een verplicht stappenplan voor professionals in de kinderopvang om te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het helpt medewerkers bij het signaleren, het in kaart brengen van de situatie en het nemen van de juiste stappen, zoals het bespreken van zorgen met ouders en het inschakelen van hulp via Veilig Thuis indien nodig. Het stappenplan omvat 5 fasen: signaleren, raadplegen, het bespreken met degenen waar het om gaat, de ernst beoordelen en bij onveiligheid een melding doen of hulp organiseren. We maken onderscheid in verschillende soorten kindermishandeling/ misbruik: vermoeden van huiselijk geweld, vermoeden van misbruik/mishandeling door een medewerker en vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling. Afhankelijk van de situatie kan het stappenplan wat we volgen hier en daar iets van elkaar verschillen. Op de BSO huistelefoons is de app van de meldcode geïnstalleerd.

Motiveren

Wij benaderen de kinderen positief: 'zullen we proberen?!' Wij laten de kinderen zien dat we vertrouwen in (en respect voor) hen hebben. Door beloning en stimulans proberen wij de kinderen te motiveren iets te doen of een nieuwe stap in hun ontwikkeling te zetten. Als wij iets 'moeilijks' gaan knutselen, zorgen wij ervoor een voorbeeld klaar te hebben. Dit stimuleert de kinderen. Natuurlijk heeft het kind daarbij altijd de vrijheid om iets op zijn eigen wijze te maken. Als de pedagogisch medewerker alvast met een activiteit begint, motiveert en stimuleert dat. De kinderen die eerst niet wilden, volgen dan vaak vanzelf. Door zelf enthousiast te zijn, stimuleren wij de kinderen.

Normen en waarden

Iedereen heeft zijn eigen normen en waarden en brengt deze ook over. Bewust, maar ook onbewust. Daarom vinden wij het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers zich realiseren wat hun eigen normen en waarden zijn en welke invloed die hebben op hun werk.

De voorbeeldfunctie die de pedagogisch medewerker heeft, is namelijk van ongelooflijk belang en van onschatbare waarde. Ook al blijkt over het algemeen dat de normen en waarden van collega's in grote lijnen overeenkomen, de kleine verschillen kunnen het soms heel lastig maken. Feedback hierover is daarom belangrijk en maakt dat men op één lijn komt te zitten naar de kinderen toe.

Nieuw personeel gaat uit van de normen en waarden die gehanteerd worden op de groep en dient zich hieraan aan te passen. De praktische uitvoering van onze normen en waarden staan nader omschreven in diverse regels en is terug te vinden in de basishouding van de pedagogisch medewerkers. Wij houden ons zelf aan deze regels en spreken elkaar en de kinderen erop aan, als iemand zich er niet aan houdt.

Soms komen de normen en waarden, zoals gehanteerd bij BSO de Heiweg, niet overeen met die van ouders. Het is belangrijk hier te allen tijde met de ouders over in gesprek te gaan. Soms kan een middenweg gevonden worden, maar de pedagogisch medewerker zal nooit iets doen wat tegen zijn of haar eigen normen en waarden of die van BSO de Heiweg indruist.

Observaties

In tegenstelling tot het kinderdagverblijf, voeren wij op de BSO geen structurele schriftelijke observaties uit. Als ons iets opvalt aan het gedrag van een kind, dan bespreken wij dat met de ouders. Afhankelijk van de ernst van de situatie, kan dit zijn tijdens een rustig haal- of brengmoment of in een apart gesprek. Als de ouders onze zorg delen, dan wordt afhankelijk van de noodzaak (en in overleg met hen) de hulp ingeroepen van een externe instantie, zoals bijvoorbeeld het opvoedbureau, het maatschappelijk werk of anderszins.

Ontwikkelingsachterstand

Kinderen met een rugzakje krijgen extra aandacht wanneer dat op verzoek van de ouders is. Wij dwingen de kinderen daarbij absoluut niet. Op school is al genoeg 'met het hoofd' geleerd. Dat hoeft op de BSO niet (meer) als de kinderen dat niet willen. Bij een eventuele ontwikkelingsachterstand op sociaal of emotioneel gebied ondersteunen en stimuleren wij de kinderen wel.

Ontwikkelingsfase

De ontwikkelingsfase van de kinderen op de BSO kan je onderscheiden in:

- De kleuter, die heeft de leeftijd van 4 tot 7 jaar;
- Het jonge schoolkind, die heeft de leeftijd van 7 tot 9 jaar;
- Het oudere schoolkind, die heeft de leeftijd van 9 tot en met 12 jaar.

De kinderen in de verschillende leeftijden en ontwikkelingsfases worden op de BSO door de pedagogisch medewerkers ieder op zijn of haar eigen niveau aangesproken en uitgedaagd. Dat uit zich op ieder moment dat het kind op de BSO aanwezig is en begint al bij het ophalen op school. Zo wordt bijvoorbeeld een kleuter anders begroet bij het ophalen dan een ouder schoolkind. Dit geldt ook voor de gesprekken aan tafel bij de eet- en drinkmomenten en uit zich ook tijdens het aanbieden van activiteiten. Een kleuter bijvoorbeeld maakt van strijkkralen een kleurrijk vormpje, terwijl een ouder schoolkind gestimuleerd wordt om een patroon te maken of een afbeelding na te maken. Ook worden er activiteiten aangeboden voor iedere

fase, zoals stopdansen voor de kleuters, kleien met het jonge schoolkind of solderen met het oudere schoolkind. Hetgeen overigens niet betekent dat andere leeftijden niet mee mogen doen. Soms is er behoefte vanuit de kinderen om met de eigen leeftijd een activiteit te doen. De pedagogisch medewerkers kijken naar de behoefte van de kinderen en passen het activiteitenaanbod hierop aan.

Opvallend (negatief) gedrag

Als een kind negatief gedrag vertoont observeren wij eerst of het aan de groep ligt, of het alleen op dat moment is of dat het gedrag structureel is. Wij maken hierbij geen gebruik van een observatieformulier.

Als een bepaalde aanpak van het kind nodig is, dan bespreken wij dit in eerste instantie met de ouders zelf. Indien nodig leggen we dit schriftelijk vast. Een vaste lijn hierin vormen is belangrijk. De ouders worden daarom dan ook ingelicht en wordt gevraagd of het desbetreffende gedrag ook op school voorkomt.

Bij kinderen die gebaat zijn bij een andere aanpak, bij een andere invulling van de omgang en/of regels, laten wij vaak iets meer toe en verruimen we onze grens. Met de andere kinderen wordt daar niet over gesproken, tenzij er vragen over komen. In dat geval wordt de specifieke situatie uitgelegd op het niveau van de kinderen.

Bij bepaald negatief gedrag – bijvoorbeeld slaan of schoppen – zetten wij het kind even apart in de groep. Wij laten het kind tot bezinning komen en nadenken over zijn eigen gedrag. Daarna bespreken wij dit met het kind. Komt het vaker voor en levert gesprekken met het kind niet het gewenste resultaat op, wordt dit besproken met de ouders.

Privacy

Ook kinderen hebben behoefte aan en recht op privacy. Daarom nemen wij te allen tijde de privacy van de kinderen in acht. In de notulen worden alleen de voornamen van de kinderen genoemd. De overdracht naar collega's is niet openbaar voor ouders. Wij verstrekken geen informatie over de kinderen aan derden, tenzij regelgeving ons hiertoe verplicht. Wanneer wij in pedagogisch opzicht een vraag hebben over een kind en hebben wij de behoefte deze vraag voor te leggen aan een deskundige, dan waarborgen wij hierbij altijd de anonimiteit van het kind.

De (oudere) kinderen hebben het recht om af en toe alleen te spelen of alleen te zijn. Wij stellen hen hiertoe in de gelegenheid middels het creëren van hoekjes en tijdens momenten van vrij spel. Ouders / verzorgers hoeven niet alles te weten, bijvoorbeeld verliefd zijn, ruzie gemaakt met een pedagogisch medewerker, met het beste vriendinnetje of vriendje kletsen. Soms willen de (oudere) kinderen alleen in een ruimte spelen. Te denken valt dan aan muziek luisteren of lekker kletsen met elkaar. Wij respecteren deze behoefte, maar houden ook in de gaten of alles goed verloopt.

Stimuleren tot zelfstandigheid

Wij stimuleren de kinderen tot zelfstandigheid. De oudere BSO-kinderen zullen wij bijvoorbeeld pas achteraf controleren en laten hun eerst zelf beslissen of tot een oplossing te komen. Ook het leren voor zichzelf op te komen hoort bij het stimuleren tot zelfstandigheid. Wij gunnen het kind de tijd om zelf duidelijk te maken wat het wil.

Straffen en belonen

Als een kind iets goed of leuks doet, iets gemaakt heeft en/of iemand geholpen heeft, belonen wij het kind door positieve aandacht te geven. Voorbeelden hiervan zijn: het geven van een compliment, een duim omhoog, een applaus of een knuffel of het kind mag zijn favo-

riete bezigheid doen. Door positief gedrag te belonen wordt het gevoel van veiligheid en geborgenheid vergroot, het zelfvertrouwen gesterkt en de kans op negatief gedrag kleiner. Daarom vinden wij belonen belangrijker dan straffen.

Iets doen wat niet mag heeft over het algemeen te maken met uitproberen, ontdekken, grenzen leren kennen. Zoals klinisch psycholoog Thomas Gordon zegt: *Het kind is niet stout, het komt ons alleen niet uit wat hij doet.*

Wij leggen niet de nadruk op het woord 'straffen', maar benoemen het liever 'bewust worden van regels, normen en waarden'. Als een kind iets doet wat niet mag, leggen wij uit waarom dat niet mag en vertellen wij wat wel mag. Hoe wij op de BSO een kind benaderen, is mede afhankelijk van de leeftijd van het kind.

Als een kind na drie waarschuwingen nog steeds datgene doet wat niet mag, zetten wij het kind even apart. Wij vragen het kind dan om na te denken waarom hij/zij datgene doet wat niet mag. Een kind wordt nooit als straf alleen buiten de groep geplaatst. Wij benoemen de consequentie van het gedrag van het kind.

Om op een eenduidige manier om te kunnen gaan met straffen en belonen is het belangrijk dat alle regels (omgangsregels, gedragsregels, groepsregels, huisregels) en de daaraan verbonden consequenties voor alle pedagogisch medewerkers en de kinderen duidelijk zijn. Deze regels staan daarom beschreven in dit pedagogisch werkplan. Wij passen de consequenties van het overtreden van de regels op alle kinderen eenduidig toe. Als wij gewaarschuwd hebben, doen wij vervolgens ook wat wij gezegd hebben.

Zelfvertrouwen

Wij helpen het zelfvertrouwen van de kinderen te ontwikkelen door hen positieve aandacht en complimenten te geven. Wij stimuleren de kinderen om zelf(standig) iets te doen, om iets ten minste te proberen. Wij nemen er genoeg mee als een kind iets op zijn eigen wijze doet of probeert.

2. De interactie tussen de kinderen onderling: de groep

De algemene ontwikkeling en het welbevinden van het kind worden beïnvloed door de groep. Kinderen leren van elkaar en zijn elkaars voorbeeld. In de groep leren kinderen om te gaan met anderen, waardoor zij zichzelf ook weer beter leren kennen. BSO de Heiweg benut de groep als pedagogisch middel, om de kinderen te helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen en zich zo voor te bereiden op de maatschappij en het sociale leven in die maatschappij.

Hieronder volgt – in alfabetische volgorde – een opsomming van onderwerpen, die gedurende een dag op de BSO aan de orde komen en direct te maken hebben met de interactie tussen de kinderen onderling in de groep.

Basisgroep

De kinderen van de buitenschoolse opvang zijn ingedeeld in een basisgroep. De kinderen bevinden zich tijdens eet- en drinkmomenten in deze basisgroep. Dit heeft de kinderen veel meer te bieden en is beter aangepast aan hun vraag en behoefte. Kinderen krijgen zo beter de kans om zelf keuzes te maken bij de invulling van hun vrije tijd. Zij kunnen die activiteiten ondernemen waarin zij zin hebben en spelen met die kinderen met wie zij willen spelen. Iedere groepsruimte is daartoe anders ingericht, met een ander accent en/of sfeer. Ook leren de kinderen op deze wijze alle kinderen en pedagogisch medewerkers van de locatie goed kennen en vice versa. Om wel de geborgenheid en veiligheid – een kernpunt van het groepssysteem – te garanderen, hanteren wij binnen de buitenschoolse opvang een team van vaste pedagogisch medewerkers.

Dagprogramma

Na schooltijd gaan de kinderen van de basisschool Brakkenstein eerst spelen op de BSO tot dat de kinderen van de basisscholen de Akker en de Hazesprong ook op de BSO zijn. Daarna gaan de kinderen aan tafel en krijgen ze wat te drinken, eten ze fruit en krijgen ze een koekje in de eigen basisgroep. Vervolgens is ieder kind vrij in wat hij of zij wil doen. Wij bieden wel iedere dag meerdere (groeps)activiteiten aan. Kinderen kunnen dan zelf kiezen bij welke activiteit ze aansluiten. Tijdens studiedagen en in de vakantieweken gaan we regelmatig ergens naar toe, bijvoorbeeld naar de kinderboerderij, naar een park om te picknicken, naar de speeltuin De Leemkuil of Brakkefort of naar het bos.

Eten en drinken

Tijdens de schoolweken krijgen de kinderen rond 15.15 / 15.30 uur wat te drinken (suikervrije ranja) en wordt er fruit en een koekje gegeten. Als kinderen tussendoor dorst hebben, mogen ze altijd om iets te drinken vragen (water). Hebben er – zeker tijdens warme dagen – meerdere kinderen dorst, dan wordt er een tapkan met water en plastic bekertjes op de gang gezet, zodat de kinderen zelf water kunnen pakken.

Tijdens vakantieweken krijgen de kinderen rond 10.00 / 10.30 uur te drinken en eten ze fruit. De lunch wordt rond 12.00 / 12.30 uur aangeboden. Rond 15.15 / 15.30 uur krijgen ze wat te drinken en wordt er fruit met een koekje gegeten. Wanneer de kinderen naar huis gaan, krijgen ze een stukje soepstengel en/of een crackertje (oftewel 'een vlaggetje').

Behalve een traktatie in het kader van een verjaardag of iets lekkers bij een feestje, wordt er (afgezien van het koekje na het fruit eten) niet gesnoept op BSO de Heiweg. Wel wordt er gezond gesnoept, zoals een plakje komkommer, tomaatje, wortel of iets dergelijks.

Net zoals bij de normen en waarden blijkt over het algemeen dat de ideeën van collega's over het eten en drinken in grote lijnen overeenkomen. Echter, de kleine verschillen kunnen het soms lastig maken. Met name voor de kinderen: moeten ze eerst hartig en dan zoet? Moeten ze eerst wat drinken voordat ze de volgende boterham mogen pakken? Wij werken hierin *kindvolgend* en hanteren hiervoor geen strikte regels. De kinderen hebben ook ten aanzien van hun eten keuzevrijheid. Wel zorgen wij ervoor dat er voldoende afwisseling in gezonde voeding is. Wij stimuleren de kinderen om gezond en verantwoord te eten en te drinken. Bij het middageten wordt vaak ook iets warm aangeboden, zoals knakworst, tosti (ham en/of kaas), pannenkoekjes, mini saucijzenbroodjes, poffertjes, etc.

Wij hanteren de volgende afspraken en aandachtspunten rondom de eet- en drinkmomenten:

- ✓ Vóór het eten plassen en handen wassen, de kinderen en begeleiding;
- ✓ We laten de kinderen het broodbeleg zelf kiezen;
- ✓ We zorgen voor een gezellige sfeer tijdens het eten;
- ✓ Wanneer een kind iets niet lust, hoeft hij dit niet op te eten/drinken. Wel proberen, niet dwingen;
- ✓ Je mag niet rondlopen tijdens het eten en drinken.

Groepsactiviteiten

Als de kinderen bij ons komen spelen, kiezen zij meestal die activiteiten en die kinderen uit waarmee ze zelf willen spelen. Wij bieden een zo breed mogelijk scala aan activiteiten aan, zodat een kind ook andere interesses leert ontwikkelen.

Activiteiten met de gehele groep organiseren wij op feestelijke momenten, zoals een verjaardag, Sinterklaas, carnaval, Pasen, modderdag, Koningsspelen, zomerfeest of bij een ander groot feest.

Kinderparticipatie

In het kader van het leren keuzes maken en het ontwikkelen tot zelfstandige personen zijn wij een groot voorstander van kinderpacticipatie op de BSO. Denk hierbij aan zaken als:

- Kinderen kiezen wat ze willen doen met vrij spelen;
- Kinderen betrekken bij de aanschaf van spelmateriaal;
- Werken met thema's: kinderen zoveel mogelijk erbij betrekken wat ze willen doen;
- Kinderen kiezen zelf wat ze op de boterham willen;
- In de vakanties vragen we wat de kinderen willen doen;
- Kinderen gaan bijvoorbeeld mee naar de markt om boodschappen te doen.

Leeftijdgenootjes

Kinderen trekken automatisch naar hun leeftijdsgenootjes toe, ze zoeken elkaar op. Wij stellen de kinderen hiertoe in de gelegenheid, doordat ze tijdens de eet- en drinkmomenten met elkaar in een groep zitten. Daarnaast hebben ze ook de gelegenheid om met de kinderen van andere BSO-groepen in de locatie te spelen, doordat de kinderen zelf kunnen kiezen waar ze willen spelen na het eet- en drinkmoment.

Pesten

Wanneer er gepest wordt pakken wij dit direct aan, want de impact van pesten kan erg groot zijn. Wij wijzen de kinderen die pesten op de gevolgen. Wij proberen het kind dat gepest wordt weerbaar(der) te maken, maar laten het kind eerst zelf proberen eruit te komen. Met als achterliggende gedachte dat het kind kan leren om voor zichzelf op te komen. Ook in groepsverband wordt dit besproken. BSO de Heiweg heeft een pestprotocol.

Regels

Om samen prettig in een groep te kunnen functioneren zijn regels nodig. Regels bieden structuur waardoor de kinderen weten waar ze aan toe zijn, hetgeen een gevoel van veiligheid geeft. Door heldere regels en door de voorbeeldfunctie die wij in het navolgen hiervan hebben, leren kinderen het belang kennen van normen en waarden en hoe hiermee om te gaan. Daarnaast leren zij zich aan regels te houden en het waarom van de regels kennen. Vaardigheden die hen verder helpen op hun weg naar zelfstandigheid. Soms worden groepsregels door omstandigheden gemaakt. Als kinderen bijvoorbeeld veel ruzie maken om een bepaald spel, dan maken wij gezamenlijk een regel over het gebruik van dat spel.

Voor kinderen is het belangrijk dat zij op de hoogte zijn van de groepsregels. Daarom herhalen en evalueren wij de groepsregels minimaal een keer per jaar. Ook geven wij de kinderen uitleg over het nut en het waarom van de regels en waarom ze niet overtreden mogen worden.

Wij hanteren regels en omgangsvormen zoals:

- Eerst opruimen voordat je met iets anders begint;
- Niet rennen in de groep, behalve buiten en in de dans- en beweegruimte;
- Speelgoed is om mee te spelen en niet om mee te gooien (behalve een bal of balon) of om stuk te maken;
- Plassen en handen wassen voor we aan tafel gaan;
- Knutselactiviteiten worden aan tafel gedaan;
- Niet klimmen en klauteren op het meubilair;
- Een ruzie eerst uitpraten en bespreken hoe je de ruzie had kunnen voorkomen;
- Tijdens het middageten blijven we aan tafel zitten tot iedereen klaar is;
- Niet slaan, vechten, schelden of schreeuwen;

- Geen boeren of scheten laten (aan tafel). Gebeurt dit wel, dan zeg je pardon;
- Hand voor de mond bij het hoesten of niezen;
- Geen speelgoed of andere dingen van elkaar afpakken;
- Elkaar geen pijn doen;
- Elkaar uit laten praten;
- Elkaar respecteren en beleefd met elkaar omgaan;
- Niet pesten;
- Samen spelen: iedereen mag meedoen, niemand wordt buitengesloten;
- Samen delen;
- Zeggen als iets kwijt of kapot is.

Stimuleren van contacten

Wij stimuleren de onderlinge contacten en proberen de kinderen bij elkaar te betrekken. Als een kind weinig contact heeft met andere kinderen gaan wij eerst met dat ene kind spelen. We zorgen er vervolgens voor dat dit zo uitdagend is dat de andere kinderen er vanzelf bij zullen komen. Net zoals volwassenen voorkeur hebben voor andere volwassenen, hebben kinderen ook hun voorkeur voor andere kinderen. Wij respecteren dit en dwingen kinderen niet om met andere kinderen te spelen. Slechts wanneer kinderen een negatieve invloed op elkaar hebben, dan bemoeien wij ons ermee en leiden wij dit proces in juiste banen.

Vriendschappen

Kinderen maken over het algemeen snel vriendjes op de BSO. Vaak zijn dat kinderen van dezelfde school of uit dezelfde buurt. Als een kind moeilijk vriendjes maakt, stimuleren wij het kind. Bijvoorbeeld door samen met het kind en een ander kind iets te gaan doen. Als kinderen elkaar absoluut niet liggen, dan respecteren wij dit. Wel leren wij ze hiermee om te gaan en ook het andere kind te respecteren.

Wennen

Voorafgaand aan de formele plaatsingsdatum stellen wij de kinderen (en de ouders) in de gelegenheid om te wennen aan de groep, de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers. Het inhoudelijke kennismakingsgesprek met de ouders wordt over het algemeen bij hen thuis gehouden of op de BSO buiten de opvangtijden. De benodigde wenperiode kan verschillen per kind en per leeftijd en is daarnaast afhankelijk van de praktische mogelijkheden, gezien het maximale aantal kinderen per groep per dag. Een ander aspect van het wennen is dat wij gedurende de eerste maanden een kind zoveel mogelijk koppelen aan één pedagogisch medewerker. De eerste weken begeleidt die pedagogisch medewerker het kind. Waar mogelijk doen ze samen activiteiten. Als het kind zich niet gemakkelijk mengt in de groep, stimuleren wij het kind om met kinderen te spelen waarvan wij in eerste instantie denken dat ze bij elkaar passen. Bijvoorbeeld klasgenootjes of buurkindjes. Het kind wordt gedurende de eerste weken extra zorgvuldig in de gaten gehouden.

3. De fysieke omgeving, zowel binnen als buiten

De inrichting van zowel de binnen- als de buitenruimte is zeer bepalend voor de sfeer, gebruiksvriendelijkheid en het gevoel van geborgenheid en veiligheid voor de kinderen. Een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken en gezellig of rustig samen zijn. BSO de Heiweg besteedt daarom ruime aandacht aan de inrichting van de binnen- en buitenruimte.

Hieronder volgt – in alfabetische volgorde – een opsomming van onderwerpen die met de fysieke omgeving te maken hebben.

Binnenruimte

De kinderen kunnen al naar gelang hun ontwikkeling en belangstelling gebruik maken van de verschillende ruimtes en mogelijkheden die het gebouw te bieden heeft. De diverse ruimtes in de locatie zijn ingericht passend bij de diverse interesses.

Buitenruimte

BSO de Heiweg beschikt over een buitenruimte grenzend aan het gebouw aan de voor- en aan de achterzijde. De buitenruimte is geheel omheind en ingericht.

De buitenruimte aan de achterzijde heeft een ruime zandbak waar met zand gespeeld kan worden. De achterspeelplaats beschikt tevens over een moestuin die samen met de kinderen beplant en onderhouden wordt.

De buitenruimte aan de voorzijde bestaat uit betonnen tegels en een tuin met struiken. Deze ruimte is geheel omheind met een hekwerk. In het schuurtje staan onder meer een aantal fietsen en er ligt veel speelgoed opgeslagen.

De buitenruimte bij de ingang, tevens parkeerplaats, bestaat grotendeels uit tegels. Aan de zijkanten bevindt zich een border met beplanting. De buitenruimte is geschikt voor balspelen, fietsen en andere sport- en spelactiviteiten. Met grote gekleurde pionnen kan een terrein afgezet worden, hetgeen de kinderen duidelijkheid verschaft voor wat de grens is. Voor ouders wordt dan ook duidelijk wat de grens is om te parkeren. Verder staat hier ook een grote witte tent die (afhankelijk van het weer) open en dicht kan.. Hier kunnen kinderen gaan zitten om rustig een spelletje te spelen of te spelen met lego of playmobile. Ook kunnen de kinderen hier even schuilen als we buitenspelen en er trekt een kortstondige bui over. In de zomer houden we het fruitmoment ook vaak in de tent, zo kunnen de kinderen lekker buiten eten met mooi weer.

Veiligheid

Fysieke veiligheid is uitermate belangrijk. Ons gebouw voldoet daarom aan alle voor de kinderopvang geldende wet- en regelgeving. Tenminste halfjaarlijks houden wij een ontruimingsoefening, samen met de kinderen.

Psychische veiligheid is minstens zo belangrijk. Op welke manieren wij een dergelijke veiligheid bieden blijkt uit hetgeen dat is omschreven in de punten 'de interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind' en 'de interactie tussen de kinderen onderling: de groep'.

4. Ons activiteiten aanbod en het spelmateriaal dat wij aanbieden

Wij bieden zowel structureel als incidenteel activiteiten aan. De incidentele activiteiten vinden dagelijks plaats, aangepast aan de kinderen, het moment en de mogelijkheden van die dag.

Hieronder volgt in – in alfabetische volgorde – een overzicht van activiteiten die wij aanbieden.

Binnen / buiten spelen

De kinderen spelen op de BSO zowel binnen als buiten. Wij stimuleren de kinderen bij mooi weer om zoveel mogelijk naar buiten te gaan. Ze hebben op school namelijk al veel binnen gezeten. Er is altijd een pedagogisch medewerker aanwezig bij het buitenspelen. Als de kinderen buiten spelen, mogen ze zelf kiezen wat ze willen gaan doen. Daarbij hanteren wij regels zoals:

- Niet met fietsen tegen iemand aanrijden;
- Geen zand naar elkaar gooien;

- Op de billen glijden en niet gaan staan op de glijbaan;
- Geen kinderen duwen die op de glijbaan zitten.

Als de kinderen binnen spelen, mogen ze zelf kiezen wat ze willen gaan doen. De kinderen kunnen onder meer uit het volgende aanbod kiezen om te doen:

- Knutselen, zoals kleuren, plakken, kleien, schilderen, strijkkralen, speksteen, timmeren, solderen, textiel, houtskool, aquarel, pastelkrijt, loomen etc.;
- Spelletjes, zoals Onderuit, Memory, Valkuil, Smul slakken, Lotto, domino, bingo, Levensweg, Cluedo, Monopoly, Bunny hop, vele soorten kwartet, Stratego, etc.;
- Puzzels maken, mozaïeken, etc.;
- Bouwen, zoals Playmobil, Duplo, Lego, Kapla, Smartmax;
- Poppenhoek met keukentje, tent, poppen en poppenwagens;
- De modelspoorbaan, treinen bedienen, bouwen aan het landschap, elektronica, etc.;
- Lezen, stripboeken (Suske en Wiske, Donald Duck, Asterix en Obelix) en (voorlees-) kinderboeken;
- Auto's, garage met auto's, ridderkasteel met draken;
- Dans- en beweegruimte, yoga, dansspelletjes op muziek, muziek maken met instrumenten, zoals de piano, keyboard en gitaar.

Door de pedagogisch medewerkers worden dagelijks activiteiten voorbereid en aangeboden. We proberen om de activiteiten zoveel mogelijk te variëren zodat alle kinderen een activiteit kunnen kiezen die aansluit bij hun interesses. Zo kiezen wij bijvoorbeeld niet voor drie verschillende sportactiviteiten, maar bijvoorbeeld voor één sportactiviteit, één knutselactiviteit en één muziekactiviteit. De kinderen mogen zelf bepalen aan welke activiteit ze mee willen doen.

'Niets doen'

BSO is vrije tijd. Daarom mogen de kinderen ook 'niets doen'. Dit betekent niet dat kinderen zich dan vervelen. Op die momenten willen ze gewoon even zitten, hangen of kijken. Als dit (te) lang duurt, stimuleren wij de kinderen wel om wat te doen. We zetten hier echter niet al te veel druk achter. Zolang zij het naar hun zin hebben en anderen er niet mee lastig vallen, moet 'niets doen' kunnen.

Uitstapjes & vakantie

Soms vinden er uitstapjes plaats met de kinderen, zoals naar een speeltuin in de buurt. Ook is het mogelijk dat we gaan picknicken in een park, naar speeltuin Brakkefort of De Leemkuil gaan of naar het bos of een kinderboerderij. In de vakanties doen we vaak uitstapjes, afhankelijk van het seizoen.

Verjaardag en traktatie

De verjaardag van een kind wordt gevierd wanneer het kind dit zelf wel, dit moment plannen we samen met het kind. Het vieren van de verjaardag doen kinderen met alle kinderen die op de betreffende dag op de locatie aanwezig zijn. Voordat de verjaardag gevierd wordt maakt het kind samen met een aantal andere kinderen onder begeleiding van een pedagogisch medewerker een traktatie. Dit is een gezonde traktatie die het kind zelf heeft uitgezocht. Ter inspiratie hebben we een traktatieboek waar kinderen iets uit kunnen kiezen.

Bij het vieren van de verjaardag wordt het kind naar voren geroepen en staat deze even in zijn eentje in het middelpunt. De viering wordt begeleid door een pedagogisch medewerker. De jarige mag eerst altijd even kort wat vertellen over zijn/haar verjaardag, bijvoorbeeld welke cadeaus hij heeft gekregen, wat hij/zij met zijn kinderfeestje gaat doen etc. Daarna

zingen we met zijn allen een liedje, dit liedje wordt gekozen door de jarige. Daarna krijgt het kind een cadeautje, dit is over het algemeen (heel af en toe is er een uitzondering als er bijvoorbeeld weinig foto's zijn) een fotoboekje met foto's van het kind. Tot slot wordt nog de gemaakte traktatie uitgedeeld en opgegeten.